Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0820U100371

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-11-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тоузані Тарік ...
2. Touzani Tarik

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Економіка

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-11-2020

Спеціальність за освітою: Методи економічного моделювання та економетрії

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.055.003

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61166, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Код за ЄДРПОУ: 02071211

Місцезнаходження: проспект Науки, буд. 9-а, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61166, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 06.81

Тема дисертації:

1. Моделі управління поведінкою підприємства в умовах нестаціонарної економіки.
2. Models of enterprise behaviour management in a non-stationary economy.

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена вирішенню науково-практичного завдання розробки ефективних методичних підходів, механізмів управління поведінкою підприємства, комплексу економіко-математичних моделей, що дозволяють сформувати управлінські рішення, спрямовані на підтримку стійкої поведінки підприємства в умовах високого динамізму перебігу економічних процесів. В роботі на підставі аналізу основних тенденцій розвитку світової та національних економік України та Марокко доведено існування проблеми управління поведінкою підприємств в умовах високого рівня невизначеності їх діяльності, спровокованого феноменом глобалізації світового ринкового простору, впливом останнього на розвиток національних економік і її секторів. Визначено, що найбільш гостро це впливає на поведінку підприємств країн, що розвиваються, а саме України й Марокко, які мають історичну специфіку побудови ринкової економіки, складнощі формування дієвих ринкових механізмів й взаємовідносин, що пов’язано з існуванням

кризових явищ та політичною нестабільністю в державі. В роботі удосконалено теоретико-методичного підґрунтя управління поведінкою підприємства в нестаціонарній економіці. На підставі узагальнення та переосмислення ключових категорії, принципів, механізмів та моделей теорії економічного розвитку, поведінкової теорії підприємства, теорії систем, системології, теорії управління, теорії активних систем, теорії криз та теорії моделювання сформовано експлейнарний базис дослідження. Доведено, що поняття розвиток та поведінка підприємства є спорідненими, але не тотожними поняттями. Запропоновано комплекс векторно-авторегресійних моделей (VAR-моделі), цільовою спрямованістю яких є оцінка впливу зовнішнього, світового оточення на системоформуючі сектори економіки, а, таким чином, й на національну економіку загалом. В якості джерел впливу обґрунтовано використання двох складових фінансового світового ринку – фондового та кредитного. Застосування методу Гренджера та VAR-моделей дозволило визначити чинники, які впливають на розвиток системоформуючих секторів економіки України та Марокко, проаналізувати лагову структуру та дослідити кількісний вплив кожного фактору на певний сектор. Дисперсійний аналіз для секторів економіки України довів, що найбільший вплив на розвиток її секторів здійснює кредитний ринок у доларовому еквіваленті, на розвиток економіки Марокко здійснює суттєвий вплив фондовий ринок Франції. Методичним підґрунтям моделювання поведінки підприємства в умовах нестаціонарного середовища виступають запропонований методичний підхід до формування інтегрального показника поведінки підприємства, комплекс моделей прогнозування поведінки промислового підприємства та методичний підхід до побудови сценаріїв поведінки підприємства, що містить оптимізаційну модель розподілу ресурсів підприємства задля підтримки сталої траєкторії його поведінки. Цільовою спрямованістю методичного підходу до побудови сценаріїв поведінки підприємства є розробка управлінських заходів щодо підтримки чи переведення підприємства до стійкої траєкторії його поведінки на підставі оптимального перерозподілу ключових ресурсів – труда та капіталу. Математичним інструментом підходу є розроблена оптимізаційна модель поведінки підприємства, цільова функція якої здійснює оптимізацію його діяльності в рамках двох основних сценаріїв поведінки: агресивного, який приводить до зміни стійкої траєкторії та побудові нового аттрактору поведінки підприємства; стійкого, в рамках якого здійснюється посилення існуючого класу стійкості поведінки підприємства в умовах зовнішніх флуктуацій. Розроблено комплекс трендових моделей прогнозування капітальних та трудових ресурсів підприємства, які дозволяють визначити його ресурсні можливості у перспективі та виступають обмеженнями даної моделі. На підставі запропонованої оптимізаційної моделі проведено експериментальні розрахунки по підприємствах Марокко та України, визначено зміни станів поведінки підприємства та ресурсні можливості досягнення цих станів. На підставі здійснення імітаційних експериментів сформовано комплекс управлінських сценаріїв корегування поведінки підприємства в умовах оптимальних комбінацій співвідношення капітальних та трудових ресурсів та визначено найбільш доцільні з них за критерієм досягнення можливого стану стійкості його поведінки з урахуванням збурень зовнішнього середовища та внутрішніх ресурсних обмежень. Апробація отриманих науково-практичних результатів дослідження здійснена на марокканських підприємствах Lafarge, OCP1, Cosumar, Central Danon, Risma та українських підприємствах ПАТ «Турбоатом», АТ «ЗАлК», KERNEL, ПАТ «Південкабель», ФГ «Укрлендфарм».

2. The thesis is devoted to the solution of scientific and practical task of the development of effective methodical approaches, mechanisms of management of behaviour of the enterprise, a complex of economic and mathematical models allowing to form the management decision directed on the maintenance of stable behaviour of the enterprise in the conditions of high dynamism of economic processes. Based on the analysis of the main trends in the world and national economies of Ukraine and Morocco, the problem of managing the behaviour of enterprises in a high level of uncertainty, provoked by the phenomenon of globalization of the world market space, the impact of the latter on the development of national economies and its sectors. It is determined that this most acutely affects the behaviour of enterprises in developing countries, namely Ukraine and Morocco, which have the historical specifics of building a market economy, the difficulty of forming effective market mechanisms and relationships associated with the existence of crises and political instability in the country. The paper improves the theoretical and methodological basis for managing the behaviour of the enterprise in a non-stationary economy.

Based on the generalization and rethinking of key categories, principles, mechanisms and models of economic development theory, enterprise behavioral theory, systems theory, systemology, control theory, active systems theory, crisis theory and modeling theory, an explanatory basis of research is formed. It is proved that the concepts of enterprise development and behaviour are related concepts but not identical ones. In order to determine promising trends in the development of system-forming sectors of national economies, dynamic models for forecasting the share of VA in GDP and the share of exports in GDP have been developed. The simulation results showed that the structure of the system-forming sectors of the Moroccan and Ukrainian economies is similar and will not change significantly in the future. A set of vector-autoregressive models (VAR-models) is proposed, the purpose of which is to assess the impact of the external, global environment on the system-forming sectors of the economy, and, thus, on the national economy as a whole. The use of two components of the world financial market, a stock and credit ones, is substantiated as sources of influence. The application of the Granger method and VAR-models allowed to determine the factors influencing the development of system-forming sectors of the economy of Ukraine and Morocco, to analyze the lag structure and to investigate the quantitative impact of each factor on a particular sector. The analysis of variance for the sectors of Ukraine's economy has shown that the greatest impact on the development of its sectors is exerted by the credit market in dollar terms, the development of the Moroccan economy is significantly influenced by the French stock market. The proposed methodological approach to the formation of an integrated indicator of enterprise behaviour in terms of non-stationary environment comes as a set of models for predicting the behaviour of industrial enterprises and a methodical approach to building scenarios of enterprise behaviour, which contains an optimization model of resource allocation to maintain a stable trajectory of its behaviour. The mathematical tool of the approach is the developed optimization model of enterprise behaviour, the objective function of which is to optimize its activities within two main behavioral scenarios: aggressive, which leads to a change of stable trajectory and construction of a new attractor of enterprise behaviour; stable, in which the strengthening of the existing class of stability of the behaviour of the enterprise in conditions of external fluctuations is performed. A set of trend models for forecasting capital and labour resources of the enterprise has been developed which allows to determine its resource capabilities in the future and act as limitations of this model. On the basis of the offered optimization model, experimental calculations on the enterprises of Morocco and Ukraine are carried out, changes of the states of behaviour of the enterprise and resource possibilities of achievement of these states are defined. Based on the implementation of simulation experiments, it is formed a set of management scenarios for correcting the behaviour of the enterprise in terms of optimal combinations of capital and labour resources and it is identified the most appropriate of them by achieving the possible state of stability of its behaviour taking into account environmental disturbances and internal resource constraints. The approbation of the obtained scientific and practical results of the research was carried out at the Moroccan enterprises Lafarge, OCP1, Cosumar, Central Danon, Risma and the Ukrainian enterprises of PJSC "Turboatom", JSC "ZALK", KERNEL, PJSC "Pivdenkabel", FG "Ukrlandpharm".

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Раєвнєва Олена Валентинівна

2. Rayevnyeva Olena V.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабенко Віталіна Олексіївна

2. Babenko Vitalina O.

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Погорелов Юрій Сергійович

2. Pohorelov Yurii Serhiiovych

Кваліфікація: д. е. н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипенко Андрій Анатолійович
2. Pylypenko Andrii Anatoliiovych

Кваліфікація: д.е.н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Проскурніна Надія Вікторівна
2. Proskurnina Nadiya V.

Кваліфікація: к. е. н., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Клебанова Тамара Семенівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Клебанова Тамара Семенівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.